

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie systemizowania posady maszynisty do obsługi urządzeń mechanicznych w gmachu sejmowym.

Wysoki Sejmie!

Z chwilą ukończenia budowy gmachu sejmowego i zajęcia tegoż do użytku reprezentacji kraju i biur Wydziału krajowego zaszła potrzeba powierzenia obsługi przy licznych tamże urządzeniach mechanicznych i codziennej opieki nad nimi funkcjonaryuszowi z odpowiednim uzdolnieniem.

To też w r. 1881 w jesieni na wniosek zarządu budowy gmachu przyjął Wydział krajowy do obsługi i utrzymywania w należyтым porządku wszelkich mechanicznych urządzeń jakoteż do wykonywania wszelkich robót ślusarskich maszynistę.

Stosunek służbowy maszynisty oparto na umowie na rok jeden z prawem wypowiedzenia dla obydwóch stron na trzy miesiące przed końcem, w braku którego umowa obowiązywała nadal, tytułem zaś wynagrodzenia otrzymał maszynista płacę w wysokości 45 zł. miesięcznie, wolne mieszkanie, opał i światło, a zakres czynności i obowiązków oznaczyła osobna instrukcyja, której się przyjąty maszynista poddał.

Tak unormowany stosunek służbowy istnieje po dziś dzień z małemi zmianami co do terminów wypowiedzenia umowy i z małym podwyższeniem poborów, które obecnie fungujący maszynista ma przyznane w wysokości 600 zł. a. w. z zapewnieniem dorocznej remuneracyi za gorliwe spełnianie swych obowiązków. Jeżeli jednak nie było znacznych zmian w warunkach służbowych była natomiast dosyć często zmiana w osobach pełniących obowiązki maszynisty.

Wydział krajowy przyszedł do przekonania, że niepewność i tymczasowość, jaka panuje w unormowaniu stosunku służbowego z maszynistą jest dla obydwóch stron nie dobrą. Dla służbodawcy jest nie dobrą, bo naraża go na możliwość częstej zmiany, co jest stanowczo nie korzystnem i może nawet narazić fundusz krajowy na znaczne szkody, drugiej zaś stronie stosunek wypowiedzialny nie zabezpiecza przyszłości na lata starsze, kiedy zdolność do pracy mniejsza i nie zabezpiecza losu rodziny.

W obec tego mając nadto na względzie, że potrzeba starannego obchodzenia się z licznemi urządzeniami w naszym gmachu wzrosła jeszcze skutkiem instalacyi światła elektrycznego, że opieka troskliwa człowieka pewnego i wypróbowanego i zabezpieczenie szkodom w kosztownych urządzeniach leży w interesie funduszu krajowego, postanowił Wydział krajowy przedstawić Wys. Sejmowi wniosek na systemizowanie posady maszynisty. Co do wydatku z przybytkiem nowej etatowej posady połączonego, nie wyniknie stąd dla funduszu krajowego znaczniejszy ciężar. Stawia wprawdzie Wydział krajowy w swym wniosku nieco wyższe wynagrodzenie (o 120 zł.)

niż na podstawie umowy maszyniści pobierali, kwota ta musi jednak swą wysokością dochodzić do kwoty przyznanej tytułem wynagrodzenia maszynistom w innych zakładach krajowych. W zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie pobiera mianowicie maszynista tytułem płacy 600 zł., relutum za wikt 360 zł. nadto wolne mieszkanie, w szpitalu św. Łazarza w Krakowie pobiera maszynista 750 zł. nadto mieszkanie z opałem i światłem a obydwie te posady są etatowemi, stawiając więc wniosek, by wynagrodzenie maszynisty w gmachu sejmowym wynosiło tylko 720 zł. miał Wydział krajowy na uwadze, że praca maszynisty w gmachu sejmowym nie jest tak jednostajnie wyciężoną jak w szpitalach.

Przyznanie prawa do dodatków pięcioletnich po 50 zł. jest następstwem nowej posady stałej, która jako taka, ma mieć te same korzyści, co inne posady stałe i jest nadto wskazaniem w obec braku dalszego awansu z tej posady.

Przyznanie wolnego mieszkania, deputatu, opału i światła zastąpi dodatek aktywalny. Co do oznaczenia deputatu w opale i świetle jakoteż co do wyznaczania mieszkania proponuje Wydział krajowy we wniosku, by to pozostawić jego uznaniu stosownie do potrzeby i stosunków, jakie z biegiem czasu n. p. przy zmianie materiału opałowego zajść mogą, nadmieniam jednak zarazem, że po za granicę dzisiejszych poborów w naturze maszynistom przyznawanych pójść nie zamierza i we wniosku co do pokrycia na rok 1898 już się tego wymiaru trzymał. Stawia Wydział krajowy we wniosku również żądanie o danie mu upoważnienia do wydania instrukcji określającej bliżej obowiązki maszynisty.

Za wnioskiem o zmianę etatu idzie potrzeba odpowiedniego uzupełnienia ustawy służby krajowej, mianowicie pod względem oznaczenia kwalifikacji wymaganych od kandydatów na maszynistów będzie najprzód potrzebny dodatek do §. 4 ustawy. Przy oznaczeniu w niżej podanym wniosku wymaganych kwalifikacji nie określa Wydział krajowy szczegółowo studyów ani rodzaju praktyki, jakimi się wykazać ma kandydat na maszynistę, kładzie się tylko nacisk na potrzebę wykazania obok dowodów praktyki także i odpowiedniego przygotowania fachowego, które kandydaci mogą nabyć w różnorodnych zakładach fachowo-mechanicznych.

Z kolei uzupełnić należy §. 13 ustawy dla służby krajowej, zawierający przepisy odnoszące się do przysięgi służbowej i dodać formularz na rotę przysięgi, który się oznaczy literą *F* a zawierać on będzie obok postanowień wchodzących w treść wszystkich rot dla przysięgi służbowych treściwe zestawienie obowiązków specjalnych maszynisty. W zaproponowanym ustępie mówimy o maszynistach ze względu, że posady maszynistów są i w innych zakładach krajowych, do których ustawa jako ogólna norma ma także zastosowanie.

Na podstawie powyższego wyводу Wydział krajowy wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Do etatu posad przy Wydziale krajowym dodaje się posadę maszynisty.

Do posady tej przywiązana jest płaca roczna 720 zł. i prawo do 3 dodatków pięcioletnich po 50 zł. pod warunkami danymi w tej mierze w uchwale sejmowej z dnia 3. stycznia 1874.

Maszynista otrzyma nadto wolne mieszkanie, opał i światło, które mu według swego uznania wyznaczy Wydział krajowy.

Celem bliższego określenia obowiązków służbowych maszynisty wyda Wydział krajowy osobną instrukcję.

2. Do § 4 ustawy dla służby krajowej, uchwalonej dnia 23. marca 1866 dodaje się w miejsce dzisiejszego punktu 7 następujące postanowienie :

„7. Od kandydatów na maszynistę dowodów odpowiedniego uzdolnienia fachowego nabytego w szkole i w zastosowaniu praktycznym“.

Dotychczasowy ustęp 7 odnoszący się do kwalifikacji odzwiernego i woźnych staje się ustępem 8. §. 4.

3. Ostatni ustęp §. 13 ustawy dla służby krajowej, uchwalonej d. 23. marca 1866 roku znosi się a ma obecnie opiewać : „Maszyniści i słudzy wykonują przysięgę przed Naczelnikiem urzędu lub zakładu a w Wydziale krajowym przed członkiem Wydziału zawiadującym sprawami administracji wewnętrznej w obecności dyrektora kancelaryi według rot *E* dla sług a według rot *F* dla maszynisty“.

Rota przysięgi *E* pozostaje w swem pierwotnem brzmieniu.

4. W preliminarz wydatków funduszu krajowego na rok 1898 w rubr. II. poz. 34 lit. *b*) wstawia się: maszynista: płaca 720 zł., 12 metrów drzewa 42 zł. 06 ct. 45 litrów nafty 9 zł. a. w.

Lwów, dnia 8. października 1897.

Marszałek krajowy
S. Badeni mp.

Sprawozdawca
Dr. Józef Wereszczyński mp.
Członek Wydziału krajowego.

Rota przysięgi dla maszynisty.

Przysięgniesz Panu Bogu Wszechmogącemu, że Najjaśniejszemu Monarsze, Najmiłociwшему Panu naszemu Franciszkowi Józefowi I., Cesarzowi austriackiemu Królowi Węgier i Czech, Galicyi i Lodomeryi i t. d. i wszystkim od niego pochodzącym w Rządzie Następcom wiernym i posłusznym będziesz, że gdy stale (pro wizorycznie) mianowanym zostałeś maszynistą przy Wydziale krajowym, wedle konstytucyjnych ustaw Monarchii, a w szczególności naszego kraju koronnego, ściśle się zachowywać, Marszałkowi krajowemu i Członkom, tudzież urzędnikom Wydziału krajowego winną cześć i posłuszeństwo okazywać, otrzymane od nich rozkazy z wszelką troskliwością i pilnością wykonywać, powierzone sobie urządzenia mechaniczne troskliwą opieką otaczać, obsługę przepisaną wypełniać sumiennie, by wszystko służyło według swego przeznaczenia bez szkody dla substancyi i dla innego mienia krajowego i bez niebezpieczeństwa dla zdrowia lub życia ludzkiego, dosłyszane tajemnice urzędu zachowywać, w miejscu swego przeznaczenia o godzinach przepisanych znajdować się, a nawet jeśli by tego była potrzeba, dniem i nocą na usługach będziesz, że do żadnego kroku obowiązkom twoim przeciwnego żadną darowizną, obietnicą, łaską lub nie łaską, przyjaźnią lub nie przyjaźnią uwieść się nie dasz, lecz owszem wszelką szkodę lub niebezpieczeństwo odwracać, a przeciwnie wszelką korzyść i dobro urzędu pomnażać i w ogólności tak się sprawować będziesz, jak na człowieka uczciwego i wiernego sługę kraju przystoi.

Na ostatek przysięgniesz, że z żadnem tajnem towarzystwem lub bractwem ani w kraju ani za granicą w związkach nie zostajesz, ani też w podobne związki pod żadnym pozorem nie wejdziesz.

Tak jak mi tu przeczytano, wszystko dobrze i dokładnie zrozumiałem i według tego powinienem i chęć wiernie, poczciwie i pilnie zachowywać się.

Tak mi Boże dopomóż!
